

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Departament
de Comunicació

Màster en Estudis de Cinema i Audiovisuals Contemporanis

PLA DOCENT D'ASSIGNATURA

Títol de l'assignatura: Cinema i Televisió: Nous Imaginari i Fronteres de la Ficció

Codi de l'assignatura: 31151

Trimestre: Tercer

Tipus: Optativa

Nombre de crèdits: 5 ECTS

Llengua o llengües de la docència: Castellà

Professora responsable: Dra. Glòria Salvadó Corretger

1. Presentació de l'assignatura

L'objectiu d'aquest curs és indagar en els punts de contacte, tensions, sinergies i divergències entre cinema i televisió, al llarg de la història, per comprendre les claus del llenguatge televisiu. Es farà una incursió a les experiències televisives d'alguns cineastes contemporanis (Lynch, Dumont), que servirà de marc inicial per estudiar les relacions cinema-televisió. A continuació, es plantejarà un recorregut històric, centrat en l'ontologia televisiva i les primeres experiències de cineastes en televisió (Rossellini, Renoir, Fassbinder, Hitchcock), que permetrà esbossar les característiques centrals de l'especificitat televisiva des dels seus orígens. En segon lloc es proposarà un recorregut per les diverses tendències de la ficció televisiva contemporània per establir un panorama general de l'evolució dels gèneres cinematogràfics a la televisió i determinar l'aparició de noves formes narratives. L'assignatura abordarà els treballs d'alguns autors europeus, però se centrarà en l'anàlisi de les ficcions seriadades nord-americanes actuals.

2. Competències que s'han d'assolir

Es tracta de descobrir quines són les claus de la posada en escena i de la narrativa de les sèries de televisió contemporànies. S'estudiarà com evolucionen els gèneres en la serialitat televisiva, quins són els nous imaginaris que emergeixen en les ficcions actuals i les constants

interrelacions cinema-televisió. En alguns casos es tindran especialment en compte els antecedents cinematogràfics i televisius vinculats a un gènere o a un imaginari determinat. L'estudiant adquirirà coneixements i recursos per poder desenvolupar una anàlisi estètica de les ficcions serials. S'estudiaran casos paradigmàtics i s'establiran comparacions per poder concloure quines són les tendències actuals en la ficció televisiva.

3. Continguts

- PRIMERA PART DEL CURS: Pensar la televisió des del cinema, pensar el cinema des de la televisió.

1. Introducció: Pensar la televisió des del cinema. Pensar el cinema des de la televisió. 1.1. Sinergies i diferències entre cinema i televisió. Primera reflexió a partir de la televisió dels cineastes. Laboratoris televisius. 1.2. *Twin Peaks* (1990-91) i *Twin Peaks: The Return* (2017) de David Lynch, i *P'tit Quinquin* (2014) de Bruno Dumont. La deconstrucció del policial televisiu. Desmembrar el gènere. *On est au coeur du mal*. Dinamitar les convencions televisives. Experiments a la televisió dels cineastes.

2. Ontologia televisiva. 2.1. Els pioners. Primers realitzadors, primers crítics. L'especificitat del llenguatge televisiu. 2.2. El cas Jean Renoir. 2.3. André Bazin i Serge Daney pensen la televisió. El directe. La continuïtat. La intimitat. El pla seqüència. 2.4. Com la televisió reinventa el cinema.

3. Utopies televisivas. 3.1. El model americà i el model europeu a la televisió dels inicis. 3.2. Welles i la televisió com a art narratiu. 3.3. La utopia televisiva de Rossellini: la reinvençió de la televisió, filmar la història de la humanitat, la televisió pedagògica. 3.4. Experiments catòdics d'Alfred Hitchcock: com el suspens es transforma en televisió. 3.5. La televisió segons Fassbinder: adaptacions literàries i revolució.

- SEGONA PART DEL CURS: Tendències de la televisió contemporània i línies d'estudi.

4. Els autors de la televisió. 4.1. Tendències de la ficció serial nord-americana contemporània. 4.2. Trasllet del territori cinematogràfic a la televisió: noves friccions. Angoixa de l'estatus televisiu: Estudi dels gèneres cinematogràfics a la televisió. La "comèdia humana". La família. La quotidianitat. Temps morts. *The Sopranos, The Wire, Deadwood, Carnivàle. True Detective. The Walking Dead. Breaking Bad. Boardwalk Empire.* 4.3. Nous teòrics de la televisió. Noves línies de recerca de la ficció televisiva.

5. La complexitat televisiva. 5.1. Entre el somni i la realitat. La lluita del Bé i el Mal. Realitats paral·leles. Laberints narratius. 5.2. El complot com a motor de la ficció serial. Genealogia d'una idea: de Louis Feuillade a la ficció televisiva contemporània. 5.2.1. La serialitat post 11-S. Un nou imaginari de la conspiració per a un nou relat audiovisual. 5.2.2. El relat paranoic. *Homeland, Rubicon, 24.* 5.2.3. Els artefactes narratius. *Lost, Alias, Heroes.* El cas JJ Abrams. 5.2.4. Identitat i temps: dispositius narratius de confusió ontològica en *Westworld.*

6. Noves formes de l'humor serial. 6.1. Hibridacions hilarants: la sitcom documental, Larry David i Ricky Gervais. 6.2. El posthumor. Louie 6.3. Connexions amb la nova comèdia nord-americana: Flight of the chonords. 6.4. Paròdia sobre el mitjà televisiu: *30 Rock, Curb your enthusiasm, Extras.* 6.5. L'animació: *The Simpsons.*

4. Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir de la participació de l'alumne a classe i de la presentació d'un treball final escrit. Concretament, l'estudiant haurà d'aplicar els recursos i els coneixements adquirits a classe a l'anàlisi d'algun relat seriati televisiu. El treball final de l'assignatura podrà ser un treball escrit o bé una proposta d'article acadèmic per a un journal científic.

5. Bibliografia i recursos didàctics

5.1./5.2. Bibliografia bàsica i recomanada

ALTMAN, Rick. *Los géneros cinematográficos.* Barcelona: Paidós, 2000.

ASTIC, Guy. "Serial Mulder ou la redondante quête du sens". A: *Lignes de fuite*, núm 1, 2005.

BALLÓ, Jordi; PÉREZ, Xavier. *Jo ja he estat aquí. Ficcions de la repetició*. Barcelona: Empúries, 2005.

BAUDRILLARD, Jean, *Cultura y simulacro*. Barcelona, Kairós, 1987.

BROWNE, Nick (ed.) *American Television: New Directions in History and Theory*. Poststrasse: Harwood Academic, cop. 1994.

BURDEAU, Emmanuel. "The Wire. Qu'à un fil". A: *Cahiers du cinéma*, núm. 621, març 2007.

CREEBER, Glen. *Dennis Potter. Between Two Worlds: A Critical Reassessment*. New York: St. Martin's Press, 1998.

CREEBER, Glen (ed.). *The Television Genre Book*. London: British Film Institute, 2001.

CREEBER, Glen. *Serial television: Big Drama on the Small Screen*. Londres: British Film Institute, 2004.

CREEBER, Glen. *Tele-visions: An Introduction to Television Studies*, Palgrave Macmillan, 2006

DARLEY, Andrew. *Cultura visual digital. Espectáculo y nuevos géneros en los medios de comunicación*. Paidós: Barcelona, 2003

DELEUZE, Gilles. *La imagen-tiempo*. Barcelona: Paidós, 1986.

DELEUZE, Gilles. *La imagen-movimiento*. Barcelona: Paidós, 1986.

EDGERTON, R. Gary; ROSE, Brian G. *Thinking Outside the Box. A Contemporary Television Genre Reader*. Kentucky: University Press of Kentucky, 2005.

EDGERTON, R. Gary; Jones, Jeffrey P. (eds.). *The essential HBO Reader*. Kentucky: University Press of Kentucky, 2008.

ELSAESSER, Thomas. *Reiner Werner Fassbinder: un cinéaste d'Allemagne*. Paris: Centre Pompidou, 2005.

HAMMOND, Michael; MAZDON, Lucy (ed.). *The Contemporary Television Series*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2005.

HARRISON, Mark; STABILE, Carol. *Prime Time Animation: Television Animation and American Culture*. London: Routledge, 2003.

JAMESON, Frederic; *Estética geopolítica: cine y espacio en el sistema mundial*; Barcelona, Paidós, 1995.

JOUSSE, Thierry. *Pendant les travaux, le cinéma reste ouvert*. Paris: Cahiers du cinéma-Etoile, 2003.

JOUSSE, Thierry (Ed). *Le goût de la television. Anthologie des Cahiers du cinéma*. Paris: Cahiers du cinéma, 2007.

KINDER, Marsha. "Re-Wiring Baltimore: The Emotive Power of Systematics, Seriality, and the City". A: *Film Quarterly*, Winter 2008-09.

LAVERY, Jason. *This Thing of Ours: Investigating the Sopranos*. Wallflower Press, 2002.

LAVERY, David (Ed). *Reading The Sopranos*. Nova York: I. B. Tauris, 2006.

Leverette, Marc. "Deconstructing Larry, 'The Last Man': Larry David, 'Seinfeld, Curb Your Enthusiasm', and Comedies of the Self." *Studies in Popular Culture*, vol. 27, no. 1, 2004

MITTELL, Jason. *Genre and Television: From Cop Shows to Cartoons in American Culture*. Switzerland: Harwood Academic Publishers, 1994.

Mittell, Jason. "Narrative Complexity in Contemporary American Television." *The Velvet Light Trap*, vol. 58, 2006.

MITTELL, Jason. *Complex TV: The Poetics of Contemporary Television Storytelling*. New York: New York University Press, 2015.

NEALE, Steve; SMITH, Murray (Eds.). *Contemporary Hollywood Cinema*. Londres: Routledge, 1998

NEALE, Steve. *Genre and Hollywood*. Londres: Routledge, 2000.

NEALE, Steve. *Genre and Contemporary Hollywood*. Londres: British Film Institute, 2002.

NOCHIMSON, Martha P. "Tony's Options: The Sopranos and the Televisuality of the Gangster Genre". A: *Senses of cinema*, setembre 2003.

PETIT, Christophe (Dir.). *CinémAction TV* n° 8, Març 1994.

PRATT, Ray; *Projecting Paranoia: Conspiratorial Visions in American Film*, 2001.

POTTER, Tiffany; MARSHALL, C. W. (Eds). *The Wire. Urban Decay and American Television*. Nova York: Continuum, 2009.

ROSSELLINI, Roberto. *El cine revelado*. Barcelona: Paidós, 2000.

ROSSELLINI, Roberto. *Un espíritu libre no debe aprender como esclavo*. Barcelona: Paidós, 2001.

ROSSELLINI, Roberto. *La télévision comme utopie*. París: Cahiers du cinéma, 2001.

SANCHEZ-BIOSCA, Vicente; *El relato electrónico*, València, Filmoteca de la Generalitat Valenciana, 1989.

SANCHEZ-BIOSCA, Vicente; *Una cultura de la fragmentación. Pastiche, relato y cuerpo en el cine y la televisión*, València, Filmoteca de la Generalitat Valenciana, 1995.

SCHATZ, Thomas. *Hollywood Film Genre as Ritual: A Theoretical and Methodological Inquiry*. University of Iowa, 1976.

THOMPSON, Kristin. *Storytelling in Film and Television*. Cambridge, Mass. i Londres: Harvard University Press, 2003.

Thompson, Ethan. "Comedy Verité? The Observational Documentary Meets the Televisual Sitcom." *The Velvet Light Trap*, vol. 60, 2007

THORET, Jean-Baptiste. *26 secondes, l'Amérique éclaboussée : l'assassinat de JFK et le cinéma américain*. Rouge Profond, 2003.

THORET, Jean-Baptiste. *Le cinéma américain des années 70*. París: Cahiers du cinéma, 2006.

DIXON, Wheeler Winston (ed.). *Film and Television After 9/11*. Southern Illinois University Press, 2004.

WINCKLER, Martin. *Les Miroirs de la vie : Histoire des séries américaines*. Le Passage, 2002.

WINCKLER, Martin. *Les miroirs obscurs. Grandes séries américaines d'aujourd'hui*. Au diable Vauvert, 2005.

WILLIAMS, James S. "The Lost Boys of Baltimore: Beauty and Desire in the Hood". A: *Film Quarterly*, Winter 2008-09.

ZIZEK, Slavoj. *Lacrimae rerum. Ensayos sobre cine moderno y ciberespacio*. Madrid; Debate, 2006

5.3. Recursos didàctics

Projecció de fragments audiovisuals a classe; lectures recomanades; Moodle.

6. Metodologia

S'utilitzarà un mètode pluridisciplinari que cerca connexions transversals amb l'estètica, la filosofia, la història de l'art i les ciències socials. Al llarg del curs es combinaran les classes teòriques, els comentaris de text, les anàlisis de fragments audiovisuals, amb la participació activa de l'estudiant a classe.

7. Programación de actividades

SETMANA 1	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>
Clase 1: Tema 1 (primera parte)	- Visionat de materials següent classe

	- Lectures optatives
SETMANA 2	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>
Clase 2: Tema 1 (segunda parte)	- Visionat de materials següent classe - Lectures optatives
SETMANA 3	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>
Clase 3: Tema 2	- Visionat de materials següent classe - Lectures optatives
SETMANA 4	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>
Clase 4: Tema 3 (primera parte)	- Visionat de materials següent classe - Lectures optatives
SETMANA 5	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>

Clase 5: Tema 3 (segunda parte)	<ul style="list-style-type: none"> - Visionat de materials següent classe - Lectures optatives
SETMANA 6	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>
Clase 6: Tema 4 (primera parte)	<ul style="list-style-type: none"> - Visionat de materials següent classe - Lectures optatives - Preparació treball final
SETMANA 7	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>
Clase 7: Tema 4 (segunda parte)* * Opcionalment es podria dedicar una part de la classe a exposar i comentar les idees dels estudiants per al treball final.	<ul style="list-style-type: none"> - Visionat de materials següent classe - Lectures optatives - Preparació treball final
SETMANA 8	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>

Clase 8: Tema 5 (primera parte)	<ul style="list-style-type: none"> - Visionat de materials següent classe - Lectures optatives - Preparació treball final
SETMANA 9	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>
Clase 9: Tema 5 (segunda parte)	<ul style="list-style-type: none"> - Visionat de materials següent classe - Lectures optatives - Preparació treball final
SETMANA 10	
<i>Activitats a l'aula</i>	<i>Actividades fuera del aula</i>
Clase 10: Tema 6 y conclusiones finales del curs	<ul style="list-style-type: none"> - Preparació treball final